

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Αρ. Φακ.: Υ.Ο. 13.23.011
Τηλ.: 22601145
Φαξ: 22602746
E-mail: ygerolemou@mof.gov.cy

29 Ιουνίου 2023

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πίνακας Παραληπτών,

Διαχείριση Δημοσιονομικών Κινδύνων –
Ετοιμασία Κατάστασης Δημοσιονομικών Κινδύνων από οντότητες
Γενικής Κυβέρνησης / Κρατικές Επιχειρήσεις / Κρατικούς Οργανισμούς

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 58 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου [Ν. 20(Ι)/2014], ο Υπουργός Οικονομικών ετοιμάζει και υποβάλλει Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων, μαζί με την υποβολή του κρατικού Προϋπολογισμού στο Υπουργικό Συμβούλιο και την κατάθεση του στη Βουλή των Αντιπροσώπων, η οποία και δημοσιεύεται. Στην Έκθεση, πέραν του κρατικού τομέα περιλαμβάνονται και οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι που προέρχονται από τις οντότητες του δημοσίου τομέα και που επηρεάζουν άμεσα τα δημόσια οικονομικά.

2. Σε γενικές γραμμές, οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι προέρχονται από διάφορες πηγές όπως π.χ. από μειωμένα έσοδα ή αυξημένες δαπάνες σε σχέση με τις αναμενόμενες, από οικονομικές υποχρεώσεις, εγγυήσεις, δάνεια, δικαστικές αποφάσεις, αλλαγή μακροοικονομικών μεγεθών κλπ. Για να μπορέσουν να αξιολογηθούν οι κίνδυνοι αυτοί από το Υπουργείο Οικονομικών επισυνάπτονται οι ακόλουθοι τρεις Πίνακες για συμπλήρωση:

- Πίνακας 1: Αφορά οικονομικά στοιχεία με βάση τις οικονομικές καταστάσεις για το έτος **2022**, καθώς και την υλοποίηση του Προϋπολογισμού του εν λόγω έτους. Ο πίνακας αυτός θα πρέπει να συμπληρωθεί από όλους τους οργανισμούς είτε έχουν τελικές ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις είτε όχι. Σημειώνεται ότι ο Πίνακας 1 συνοδεύεται από διευκρινίσεις προς συμπλήρωσή του.
- Πίνακας 2: Αφορά υποχρεώσεις δανεισμού.
- Πίνακας 3: Αφορά όλες τις αγωγές/ εφέσεις/ προσφυγές/ διαιτησίες που ενδεχομένως να έχουν οικονομικό κόστος στον οργανισμό. Τα δεδομένα που θα περιληφθούν στον Πίνακα 3, πρέπει να εμπίπτουν σε κλίμακα απαιτήσεων¹ από €500.000 και άνω ή το δυνητικό τους κόστος να ξεπερνά το €1.000.000. Περισσότερες διευκρινίσεις περιλαμβάνονται κάτω από τον εν λόγω πίνακα.

3. Μετά από πρόσφατη τεχνική βοήθεια που έλαβε το Υπουργείο Οικονομικών από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), στα πλαίσια σχετικής Ανά Χώρα Σύστασης της Ε.Ε, κρίθηκε ότι υπάρχει ανάγκη αναθεώρησης της Έκθεσης Δημοσιονομικών Κινδύνων με

¹ Η «Κλίμακα των Δικηγορικών Εξόδων», όπως αυτή εγκρίθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο, είναι σχετική.

βάση τα διεθνή πρότυπα. Στα πλαίσια της εν λόγω αναθεώρησης, δύναται να χρησιμοποιηθεί συγκεκριμένο φύλλο εργασίας (excel spreadsheet), κατόπιν υπόδειξης των εμπειρογνομόνων του ΔΝΤ και το οποίο υπάρχει αναρτημένο στην επίσημη ιστοσελίδα του². Το συγκεκριμένο φύλλο εργασίας, πιθανόν να χρησιμοποιηθεί πιλοτικά για κάποιους οργανισμούς και ενδεχομένως να ζητηθούν επιπρόσθετα οικονομικά στοιχεία πέραν αυτών που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Τα εν λόγω στοιχεία, στην πλειοψηφία τους, περιλαμβάνονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του κάθε οργανισμού.

4. Σε περίπτωση που εντοπίζονται και άλλοι δημοσιονομικοί κίνδυνοι, όπως για παράδειγμα το ενδεχόμενο μη συμμόρφωσης, μερικώς ή πλήρως, με το Κοινοτικό Κεκτημένο η οποία μπορεί να επιφέρει πρόστιμο στον Οργανισμό ή επιπτώσεις από τον Ρωσο-ουκρανικό πόλεμο κ.α., κρίνεται σκόπιμο να καταγραφούν σε ξεχωριστή κατάσταση. Επιπλέον, στην περίπτωση που κάτω από την αρμοδιότητά σας υπάρχουν συνταξιοδοτικά ή άλλης φύσης Ταμεία τα οποία δεν περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις, παρακαλούμε όπως ετοιμαστεί ξεχωριστός πίνακας για πιθανούς κινδύνους που προέρχονται από αυτά.

5. Οι καταστάσεις θα υποβληθούν στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικού Ελέγχου, στην ηλεκτρονική διεύθυνση GPafitou@rapd.mof.gov.cy (τηλ. 22601164) όχι αργότερα από τις 21/07/2023. Οι Πίνακες βρίσκονται και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών όπου και μπορούν να τύχουν ηλεκτρονικής επεξεργασίας.

6. Σημειώνεται ότι η/οι κατάσταση/σεις θα πρέπει να αποστέλλονται στο Υπουργείο Οικονομικών ηλεκτρονικά σε excel μορφή και όχι σε pdf χωρίς οποιαδήποτε διαφοροποίηση των στηλών και των γραμμών του αρχείου στην πιο πάνω ηλεκτρονική διεύθυνση.

7. Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να γίνει εκ νέου διευκρίνηση ότι η επιστολή μας με αρ. φακ. 10.04.001 και ημερ. 4/5/2020, η οποία αναφέρεται στην ανάγκη ετοιμασίας Έκθεσης Κινδύνου από Οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης, των Κρατικών Επιχειρήσεων και των Κρατικών Οργανισμών, αποτελεί ξεχωριστή Έκθεση από την Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων. Η αξιολόγηση κινδύνων θα πρέπει να είναι ο κεντρικός πυρήνας της στρατηγικής διαχείρισης του κάθε οργανισμού, με στόχο οι κίνδυνοι να εντοπίζονται, να παρακολουθούνται, να προσεγγίζονται μεθοδικά και σε συνεχή βάση έτσι ώστε να ελαχιστοποιούνται. Σχετική είναι η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 87.226 και ημερ. 9/4/2019.

8. Είμαστε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία χρειαστείτε.

(Μελίνα Κατσουνωτού)
για Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Οικονομικών

Κοιν: - Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος,
- Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας,
- Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Εσωτερικών
- Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
- Γενική Διευθύντρια Υπουργείου Υγείας,
- Αν. Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων

ΓΓ/

² <https://www.imf.org/en/Topics/fiscal-policies/Fiscal-Risks/Fiscal-Risks-Toolkit/Fiscal-Risks-Toolkit-SOE-HCT>

Οντότητες Γενικής Κυβέρνησης/ Κρατικές Επιχειρήσεις/ Κρατικοί Οργανισμοί

Α/Α	Ονομασία
1	Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
2	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
3	Αρχή Λιμένων Κύπρου
4	Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου
5	Δημόσια Επιχείρηση Φυσικού Αερίου
6	Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου
7	Εταιρεία Υδρογονανθράκων Κύπρου
8	Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών
9	Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών
10	Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας
11	Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας
12	Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης
13	Πανεπιστήμιο Κύπρου
14	Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου
15	Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αγίας Νάπας
16	Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας
17	Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού- Αμαθούντας
18	Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας
19	Συμβούλιο Αποχετεύσεων Παραλιμνίου
20	Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πάφου
21	Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας
22	Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού- Αμαθούντας
23	Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας
24	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
25	Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ/ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2022

[illegible]

Διευκρινίσεις για τον Πίνακα 1

1. **Ελεγμένες / Μη Ελεγμένες Οικονομικές Καταστάσεις:** Επιλέξτε από το μενού επιλογής ανάλογα.
2. **Βάση ετοιμασίας οικονομικών καταστάσεων:** Επιλέξτε από το μενού επιλογής τη βάση ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού («Accrual basis» or «Cash basis» or «Other»). Εάν η επιλογή είναι «Other», να δίνονται λεπτομέρειες υπό μορφή σημείωσης.
Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να συμπληρωθεί ολόκληρος ο Πίνακας ανεξάρτητα από τη βάση ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων.
3. **Ύψος κρατικής χορηγίας:** Αφορά στο ύψος της κρατικής χορηγίας που λήφθηκε μέσα στο έτος.
4. **Μερίσματα πληρωτέα στο κράτος:** Αφορά στο ύψος των μερισμάτων που πληρώθηκε προς το κράτος μέσα στο έτος σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις.
5. **Έσοδα χρηματοδότησης μη συμπεριλαμβανομένης Κρατικής Χορηγίας:** Το ποσό περιλαμβάνει τα έσοδα χρηματοδότησης (gross) για το έτος σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις.
- 6 & 7. **EBITDA & Net Profit after Tax:** Διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση των οργανισμών που δεν ασκούν εμπορική δραστηριότητα/ μη κερδοσκοπικών οργανισμών, η αναφορά σε κέρδος (profit)/ζημιά (loss) αφορά στο πλεόνασμα (surplus)/έλλειμμα (deficit), αντίστοιχα.
Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση accruals basis, το ποσό που καταχωρείται ως «Net Profit after Tax» είναι πριν τα «Λοιπά συνολικά έσοδα που δεν θα επαναταξινομηθούν στα κέρδη/ζημιές σε μεταγενέστερες περιόδους» (πχ αναλογιστική ζημιές/κέρδη).
8. **Μισθολόγιο:**
Στην περίπτωση accrual basis, καταχωρείται το συνολικό κόστος προσωπικού εξαιρουμένων των επιβαρύνσεων για συνταξιοδοτικά ωφελήματα και ωφελήματα σε εργοδοτούμενους που απασχολούνται με σύμβαση. Στην περίπτωση cash basis, καταχωρείται το συνολικό κόστος προσωπικού εξαιρουμένων των συντάξεων/ εφάπαξ και των φιλοδωρημάτων σε εργοδοτούμενους που απασχολούνται με σύμβαση (πχ εργοδοτούμενοι αορίστου χρόνου, Γενικοί Διευθυντές με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου), καθώς και των ποσών που καταβλήθηκαν για μεταφορά της συντάξιμης υπηρεσίας σε άλλα Σχέδια / Ταμεία Συντάξεων.
9. **Αριθμός Προσωπικού:** Δηλώνεται ο συνολικός αριθμός των υπηρετούντων στις 31 Δεκεμβρίου 2022.
10. **Πληρωθείσες Συντάξεις:** Καταχωρείται το ποσό των συντάξεων που καταβλήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους (περιλαμβανομένων των συντάξεων χρείας). Δεν περιλαμβάνονται τα ποσά που καταβλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους και αφορούν εφάπαξ/φιλοδωρήματα και αποζημιώσεις για μεταφορά συντάξιμης υπηρεσίας άλλα Σχέδια / Ταμεία Συντάξεων.
Τα ποσά που καταβλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους και αφορούν

φιλοδωρήματα/εφάπαξ και αποζημιώσεις για μεταφορά συντάξιμης υπηρεσίας, καθώς και ο αριθμός των συνταξιούχων του Οργανισμού σας (περιλαμβανομένων των δικαιούχων συντάξεων χηρείας) στις 31 Δεκεμβρίου 2022, να δηλώνονται υπό μορφή σημείωσης.

- 11. Κόστος φιλοδωρημάτων σε εργαζομένους που απασχολούνται με σύμβαση:** Αφορά εργοδοτούμενους αορίστου χρόνου, Γενικούς Διευθυντές με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου κλπ. Ανεξάρτητα από τη βάση ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων, καταχωρείται το ποσό των φιλοδωρημάτων που καταβλήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους στους εργοδοτούμενους που αποχώρησαν από την υπηρεσία. Σχετική η παράγραφος 8 πιο πάνω.
- 12. Πάγιο Ενεργητικό (Fixed Assets):** Αφορούν στοιχεία δεν προορίζονται να ρευστοποιηθούν, να πωληθούν, να αναλωθούν μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες.
- 13. Κυκλοφορούν Ενεργητικό (Current Assets):** Αφορούν στοιχεία που μπορούν να ρευστοποιηθούν, να πωληθούν, να αναλωθούν μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες και τα μετρητά.
- 14. Τακτικές/Διοικητικές δαπάνες για το 2022:** Αφορά στο σύνολο των τακτικών/διοικητικών δαπανών με βάση την υλοποίηση του προϋπολογισμού στις 31/12/2022.
- 15. Αναπτυξιακές δαπάνες για το 2022:** Αφορά στο σύνολο των αναπτυξιακών δαπανών με βάση την υλοποίηση του προϋπολογισμού στις 31/12/2022.
- 16. Σύνολο Δαπανών για το 2022:** Αφορά στο σύνολο των δαπανών με βάση την υλοποίηση του προϋπολογισμού στις 31/12/2022 (συμπεριλαμβανομένων κεφαλαιουχικών δαπανών).
- 17. Καθαρό χρέος (Net debt less cash):** Δάνεια μείον καταθέσεις σε τράπεζες και μετρητά στο χέρι. Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση που δεν υπάρχει δανεισμός τότε το καθαρό χρέος να καταχωρείται ως μηδενικό.
- 18. Τρέχουσες υποχρεώσεις:** Αφορούν υποχρεώσεις οι οποίες αναμένεται να διευθετηθούν μέσα στο ερχόμενο έτος. Διευκρινίζεται ότι στις «Άλλες υποχρεώσεις προς Κυβέρνηση» περιλαμβάνονται και οι οφειλές για Κοινωνικές Ασφαλίσεις, ΦΠΑ, Αμυντική Εισφορά κλπ. Επίσης, στις στήλες «Δάνεια από Κυβέρνηση» και «Άλλα Δάνεια» καταχωρούνται τα δάνεια που αναμένεται να ξεπληρωθούν μέσα στο ερχόμενο έτος.
- 19. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις:** Αφορούν υποχρεώσεις οι οποίες δεν αναμένεται να διευθετηθούν μέσα στο ερχόμενο έτος. Διευκρινίζεται ότι στις υποχρεώσεις για «Ταμεία/Σχέδια Συντάξεων, Προνοίας» καταχωρείται το ποσό που αφορά στην υποχρέωση για συνταξιοδοτικά ωφελήματα καθώς και στην καταβολή φιλοδωρήματος σε εργοδοτούμενους που απασχολούνται με σύμβαση (παρούσα αξία υποχρέωσης).

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία για τα δάνεια που περιλαμβάνονται στις στήλες 18 και 19 θα πρέπει να συνάδουν με τον Πίνακα 2 των συγκεντρωτικών δανείων. Σημειώνεται ότι στον συγκεντρωτικό πίνακα θα πρέπει να περιληφθούν και τα δάνεια από την κυβέρνηση.

Όπου πιστεύετε ότι λόγω της φύσης του Οργανισμού χρειάζεται κάποια διευκρίνιση από μέρους σας, παρακαλώ όπως εισάγετε τα απαραίτητα σχόλια στα αντίστοιχα πεδία του πίνακα (insert comment).

Οργανισμός:.....

Υφιστάμενα Δάνεια - Υπόλοιπα και δόσεις

A/A	Τράπεζα/Οργανισμός	Στοιός Δανείου	Επτόκιο δανεισμού	Έτος Συναψής	Έτος Αποπληρ ωμής	Εγγυημένο από το κράτος;	Υπόλοιπο Δανείου στις 31/12/2022	Καθυστερήσεις (κεφάλαιο και τόκοι) στις 31/12/2022	Δόσεις 2022 Κεφάλαιο +Τόκοι	Δόσεις 2023 Κεφάλαιο +Τόκοι	Δόσεις 2024 Κεφάλαιο +Τόκοι	Δόσεις 2025 Κεφάλαιο +Τόκοι	Δόσεις 2026 Κεφάλαιο +Τόκοι	Δόσεις 2027+ (μέχρι λήξη) Κεφάλαιο +Τόκοι
			%			ΝΑΙ/ΟΧΙ	€	€	€	€	€	€	€	€
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
ΣΥΝΟΛΟ									0	0	0	0	0	0

Νέα Δάνεια από 1/1/2024

A/A	Τράπεζα/Οργανισμός	Στοιός Δανείου	Επτόκιο δανεισμού	Έτος Συναψής	Έτος Αποπληρ ωμής	Εγγυημένο από το κράτος;	Αρχικό Ποσό Δανείου	2024 Αναλήψεις	Δόσεις 2024 Κεφάλαιο +Τόκοι	2025 Αναλήψεις	Δόσεις 2025 Κεφάλαιο +Τόκοι	2026 Αναλήψεις	Δόσεις 2026 Κεφάλαιο +Τόκοι	2027+ (μέχρι λήξη) Αναλήψεις	Δόσεις 2027+ (μέχρι λήξη) Κεφάλαιο +Τόκοι
			%			ΝΑΙ/ΟΧΙ	€	€	€	€	€	€	€	€	€
17															
18															
19															
20															
21															
22															
23															
24															
25															
26															
ΣΥΝΟΛΟ								0	0	0	0	0	0	0	0

Πίνακας 3:

Όνομα Οργανισμού

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ/ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΠΡΟΚΥΨΟΥΝ ΑΠΟ ΑΓΩΓΕΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ*
(Να περιληφθούν οι δικαστικές διαδικασίες που εμπύπτουν σε κλίμακα απαιτήσεων από €500.000 και άνω ή το συνολικό τους κόστος ξεπερνά το €1.000.000)

(α) Από αγωγές τρίτων ή/ και υπαλλήλων

A/A	Κατηγορία	Αριθμός	Κλίμακα Απαιτήσης/ Συνολικό κόστος**	Λόγοι Αγωγής	Σχόλια***
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

* Περιλαμβάνονται όλες οι δικαστικές διαδικασίες (αγωγές, προσφυγές, εφέσεις, διατηρήσεις)

** Το συνολικό κόστος αφορά την κατηγορία Διατήρηση. Για τις κλίμακες απαιτήσεων παρακαλούμε δείτε την "κλίμακα δικηγορικών εξόδων" όπως αυτή εγκρίθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο

*** Τα σχόλια αφορούν το στάδιο-εξέλιξη της υπόθεσης